

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ
ULUSLARARASI BAKALORYA DİPLOMA PROGRAMI

TÜRKÇE A DERSİ

BİTİRME TEZİ

YANKILANAN SEVGİ OLSUN

Rehber Öğretmen: Emine Taş

Öğrencinin Adı: Kaan Güner

Öğrencinin Soyadı: ALKAN

Diploma Numarası: 001129-0118

Ödevin Sözcük Sayısı: 3723

Araştırma Sorusu: Adnan Binyazar'ın "Kızıl Saçlı Kontes" adlı yapıtında insan ilişkilerinde sevgi olgusu hangi yönleriyle ele alınmıştır?

ÖZ(ABSTRACT)

Uluslararası Bakalorya Programı A1 Türk Edebiyatı Dersi kapsamında hazırlanan bu tez çalışmasında Adnan Binyazar'ın "Kızıl Saçlı Kontes" adlı yapıtında yer alan öykülerde, sevgi olgusunun insanın kurduğu ilişkilerdeki etkisi ele alınmıştır. Tezin amacı, insanların hayatta kurduğu ilişkiler ve bu ilişkilerin onların hayatları üzerindeki izlerini, yapıttaki odak figürlerin iç dünyası ve öykülerde etkileşim içinde bulunduğu canlılarla kurduğu sevgi bağı üzerinden değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda, bireylerin sevgi olgusu ile karşı karşıya kaldıkları durumlardaki hal ve tavırları çözümlenmiştir. Çalışma sırasında bireyin içinde bulunduğu ilişkiler ve bu ilişkiler içinde bireyin sevgiyi nasıl yansıttığı konu edilmiştir.

Yapıtta ele alınan öykülerde insanlar ve diğer canlılarla iletişim halinde olan odak figür ve gözlemlediği hayatlar çerçevesindeki sevgi olgusu ele alınırken sevginin insan yaşamının olmazsa olması olduğuna ve insanın sevgi değerleri üzerinde ayakta kaldığına değinilmiştir. Çalışmanın giriş bölümünde, insanın duygusal oluşumu, kurduğu ilişkiler ve bu ilişkilerdeki sevgi olgusunun etkisinden bahsedilmiştir. Gelişme bölümünde ise insanın insanla ve insanın diğer canlılarla ilişkilerindeki sevgi olgusuna değinilmiş ve bu sevginin odak figürler üzerindeki etkisi irdelenmiştir. Sonuç bölümünde ise; sevginin evrensel bir duygu olduğu ve bu duygunun insanın tüm ilişkilerini etkilediği sonucu ele alınmıştır.

Sözcük Sayısı: 180

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	3
GELİŞME.....	4-16
1. İNSANLAR ARASI İLİŞKİLERDE SEVGİ OLGUSU:.....	4
1.1 Anne-Çocuk İlişkisinde Sevgi Olgusu.....	4
1.2 Dostluk İlişkisinde Sevgi Olgusu.....	9
2. İNSANIN DİĞER CANLILARLA İLİŞKİSİNDE SEVGİ OLGUSU:.....	12
2.1 İnsan- Doğa İlişkisinde Sevgi Olgusu.....	12
2.2 İnsan -Hayvan İlişkisinde Sevgi Olgusu.....	14
SONUÇ.....	17-18
KAYNAKÇA.....	19

GİRİŞ

İnsanı insan yapan özelliklerin başında duyguları gelir. Bu duygular; sevgi, öfke, heyecan, korku gibi çeşitlilik gösterir. “İnsanın bir şeye ya da bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermesi” şeklinde açıklanan sevgi, çok kapsamlı bir duygudur. İnsan insanı sevebileceği gibi diğer canlıları da sevebilir ve her insanın sevgiyi yaşama, hissetme, ifade etme biçimi farklılık gösterebilir.

Adnan Binyazar’ın “Kızıl Saçlı Kontes” adlı yapıtı da sevgi olgusunu işleyen bir yapıttır. Yapıtta, farklı öyküler üzerinden, farklı odak figürlerle işlenen sevgi olgusu; insanın insanlarla ilişkileri ve insanın diğer canlılarla ilişkisi şeklinde ele alınmıştır. Yapıtta insanlar arası ilişkilerde sevgi olgusu anne-çocuk ilişkisi ve dostluk ilişkisi alt başlıklarıyla “Gecenin Gün Işığı”, “Eğimli Yenge”, “İso” ve “Kızıl Saçlı Kontes” adlı öykülerinde incelenirken, insanın diğer canlılarla ilişkisi insanın doğayla ve insanın hayvanlarla ilişkisi alt başlıklarıyla “Kızıl Saçlı Kontes”, “Eğimli Yenge”, “Köpeğin Ölümü” öykülerinde incelenmiştir.

Adnan Binyazar, Kızıl Saçlı Kontes adlı yapıtında işlediği farklı öykülerde ele aldığı odak figürler ile bireyin ilişkilerindeki sevgi olgusu, bu sevginin boyutuna göre bireylerin gösterdikleri farklı davranışlar ve sevginin insan üzerindeki etkisini konu edinmiştir. Sevgi, insan hayatında her zaman var olan bir duygu olmakla birlikte bireylerin yaşamında karşılaştıkları kişi ve durumlara göre boyutu değişebilen bir duygudur. Bu tez çalışmasında, bireyin içinde bulunduğu yaşam koşulları çerçevesinde diğer bireyler başta olmak üzere bireyin diğer canlılarla da ilişkileri ve bu ilişkilerdeki sevgi olgusu incelenmiştir.

Kızıl Saçlı Kontes yapıtında bulunan öyküler ve bu öykülerdeki odak figürlerin duygu durumları, birbirlerine ve diğer canlılara karşı davranışları insan ilişkilerinde sevgi olgusunun incelenmesinde temel nokta olmuştur.

GELİŞME

1.İNSANLAR ARASI İLİŞKİLERDE SEVGİ OLGUSU

1.1 Anne- Çocuk ilişkisi:

“Toplum hâlinde bir kültür çevresinde yaşayan, düşünme ve konuşma yeteneği olan, evreni bütün olarak kavrayabilen, bulguları sonucunda değiştirebilen ve biçimlendirebilen canlıya insan” denir. İnsan olmanın getirdiği özellikler ve esaslar içinde başka insanlarla sürekli bir iletişim içinde olma ihtiyacı gelir. Bu temel ihtiyacın sonunda insan ilişkileri kavramı ortaya çıkar. Bu durum bir insanın bir başka bir insanla kurduğu iletişim sonrasında oluşur. Bu iletişimin sonucunda birey, karşısındaki bireye karşı duygusal bir bağ oluşturur ve bu bağın sonucunda ortaya sevgi kavramı çıkar. Sevgi, bir insanın hayatı boyunca kurduğu ilişkilerde karşılıklı saygıdan doğar, bunun sonucunda tüm insanların en temel ihtiyacına dönüşür ve birey sürekli olarak sevgi olgusuna muhtaç yaşar.

Adnan Binyazar’ın “Kızıl Saçlı Kontes” adlı yapıtındaki öykülerde de insanlar arası farklı ilişkilerde sevgi olgusuna rastlamak mümkündür. Bu ilişkilerden biri anne-çocuk ilişkisidir. Birey hayata gözlerini açtığı günden itibaren ilk karşılaştığı kişi annesi olurken bireyin annesi ile arasında oluşan ilişki karşılıksız sevgi olgusuna dayanır. Anne figürü bireyin doğumundan itibaren yanında olan ve onu büyütürken yaptığı fedakârlıklarla emeğin simgesi konumundadır. Yapıtta aynı zamanda odak figür olan anlatıcı gerek yaşadığı toplumda gerek kendi hayatındaki gözlemleriyle anne ve çocuğu arasındaki ilişkiyi okuyucuya aktarmıştır. Bu durum yapıtta ilk olarak ‘‘Gecenin Günışığı’’ adlı öyküde ele alınmıştır. Öyküde Arap Yarımadası’nda bir havaalanı uzamında bulunan odak figürün, koşulları çok da iyi olmayan bu uzamda tek güzel bulduğu şey bir bebek ve annesi arasındaki ilişkidir. Betimleme tekniği ile verilen öyküde çevredeki insanların mide bulandırıcı davranışları, ortamda bulunan ağır koku okuyucuya

hissettirilirken odak figür ortamdaki bu durumdan anne ve çocuğu gözlemleyerek arınır. Anne ve bebek arasındaki ilişkiyle bebeğin annesinin yanındaki huzuru anlatılırken bebeğin annesinin yüzündeki hüznü, yorgunluktan kapanan gözlerine rağmen çocuğunu büyük bir fedakârlıkla ve çevreden hiç çekinmeden emzirmesine dikkat çekilmiş, anne ve çocuk arasındaki ilişkide annenin fedakârlığına vurgu yapılmıştır.

“Rönesans resimlerinden çıkıp gelmişçesine duru yüzlü bir kadından gözümü alamıyorum. Bir bankın köşesine ilişiveren kadın, göğsünden çıkardığı dolgun memesini bebeğinin ağzına vermiş. Başı öne arkaya düşse de, uzun kirpikli gözlerini kırıştırarak uykuya direniyor. Ruhunun aydınlığı vuran duru yüzüne, yitirilmiş bir sevdanın hüznü yansımış.” (Binyazar,57)

Odak figür anne ve bebeğini izlerken metinlerarasılık tekniğinden yararlanarak içindeki duyguları Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın şiiriyle dile getirmiş bu dizeleri hatırlayarak kendi annesinin kendinden uzak oluşunu anımsamış ve içinde yaşadığı duyguları da dışa vurmuştur.

“Bebek, tıkalı burnunun hırıltılı sesleriyle süt emerken belleğimden üst üste dizeler geçiyor : “Korkuyorum anneciğim ellerin nerde / Okşa benim saçlarımı rüyaya bedel./Garip ninnilerle uyut beni/ Korkuyorum annecim ellerin nerde.”(Binyazar, 57)

Anne ve bebeğini uzun süre gözlemleyen odak figür bebeğin anne sütünü emerken ki gülümsemesini anlatırken de geçmişini anımsamaya devam etmiştir.

“Düşlerimin esrikliğiyle, soruyorum yetmiş yedi yıl önceki bebekliğimin dilsiz duygularına... On sekizini süren ananın kır esintili sütü de sevda mı kokardı meme uçları ağzımdayken; ilk yudumda gün ışığı vurmış al elmalar gibi ışılar mıydı yüzüm” (Binyazar, 59)

Havaalanı uzamında farklı görüntüler gören ve hepsinden iğrenen odak figür orada anne ve çocuk ilişkisinden başka güzellik görememiş, oradaki olumsuz ortamdan tek kurtuluşu izledikçe ona mutluluk katan anne ve çocuğunda bulmuştur. *“Nasıl bir duygu bu bendeki; bir şey gözümü okşamasın, aklımı yitiriyorum!”* (Binyazar, 61)

Bu anne çocuk arasındaki ilişkiyle geçmişini aklına gelen, anne sütünün kokusunu burnunda duyan odak figür yaşadıklarından yola çıkarak insan ömründe güzel şeylerin ömrünün kısalığına sitem etmiştir. *“İnsan hayatında güzel şeylerin ömrü ne kısa!”* (Binyazar, 60)

Öyküde annenin fedakârlığından ve bebeğin annesine ve anne sütüne duyduğu sevgi ve istekten etkilenen odak figür karanlık geceyi birbirlerine duydukları sevgiyle aydınlatan anne ve bebeğini anlık uykuya dalışıyla kaybetmiş ve kendini çok kötü hissetmiştir. Odak figürün tüm duygu durumlarının anne ve çocuğu üzerinden anlatıldığı öyküde; anne ve bebeğini arayan odak figürün bir anne ve oğlunu onlara benzetmesi ve onları gözlemlemesi ile bu sefer de bir başka anneyi gözleme fırsatı bulmuş ve annenin gözlerindeki mutsuzluğa takılmıştır. Annenin gözlerini diktiği yıldızlara kendisi de bakan odak figür geriye dönüş tekniğiyle kendi annesi ile olan ilişkisini hatırlamıştır.

“Karanlıkta, yeryüzüne gökten yıldız yağıyordu. Yıldızlardan biri dolunaydan da parlaktı. Yıldızı o parlaklıkta, bir de dört yaşındayken, soğuktan titreyip başımı annemin göğsüne soktuğum bir şafak öncesi karanlığında görmüştüm. Yıldızın Fırat suyundaki ışıltısı korkutmuştu beni. Annem korktuğumu anlayınca ak örtüsünün ucuyla gözümü örtmüş, ninniye benzer uzun havalarla uyutmuştu beni.” (Binyazar, 66)

Anne-bebeği, anne-oğlu ve odak figür ile kendi annesinin ilişkisine değinilen öyküde odak figürün duygu durumları öznel duygularla anlatılırken *“Görüntü silinse de; gördüm ya sevdamin duru yüzlü gelinini; bebeğin kuş şarkılı güleceğin yüzünü; içime gecenin gün ışığı*

doğdu...” (Binyazar, 70) anne ile çocuğu arasındaki ilişkinin sevgi ve fedakârlık üzerine kurulduğu yapılan hayat tanımıyla bir kez daha ortaya konulmuştur. “Hayat, süt kokusuna bulanmış kara gözlü bir bebek; hüznü gülececnlik, gülececnliği sevda, memesinin ak aydınlığını yüzünde ipileyen bir annedir.” (Binyazar,59)

Yapıtta anne ve çocuk ilişkisini anlatan bir diğer öykü de “Eğinli Yenge” adlı öyküdür. Öyküde, mahalledeki konakta oturan bir kadını çok beğenmesiyle onu annesine anlatan odak figür, annesinden o kadının babasının akrabası olduğunu öğrenir. Annesinin onunla tanışmış olduğunu duyduğu günden itibaren köklerini, atalarını o kadından öğrenebileceğini düşünen odak figür annesinden onları tanıştırmasını ister. Kadının davranışlarına ve kibarlığına hayran kalan odak figür Gülhanım’ı adlı bu kadını annesine benzetmiştir. “Annem neyse Gülhanım da oydu. Etine dolgun annemde onun dal boyunu görüyor, henüz duyamadığım sesini annemin cıvıltılı sesiyle eş tutuyordum. Güleç yüzü, annemin sevecen yüzüyle aynıydı.”(Binyazar73)

Öyküde anne ve babasının ayrılmasını ve babasının onları bırakmasının getirdiği zorlukları sık sık anlatan odak figür, annesinin onlara hem annelik hem de babalık yaptığını, bu yüzden de çok yorulduğunu dile getirmiştir. “İneğin altının temizlenmesi, sağılması, kahvaltının hazırlanması, öğle akşam yemekleri; gün ışımadan uyanıp işe koyulan anneme bakıyordum. Akşamları daha lokmalar ağzındayken bir yere kıvrılıp uyuyordu. Annemi öyle görünce içime bir acı çökerdi.” (Binyazar,74)

Annesinin fedakârlıkları ve yorgunluğu karşısında üzüldüğünü dile getirirken toplumun kadına yüklediği sorumlulukları da eleştiren odak figür annesinin yükünü hafifletebilecekken bunu yapmadıklarını belirtmiş ve toplumda kadının fedakâr, ezilen bir yapıya sahip olduğunu annesi üzerinden aktarmıştır. “Geleneğin gözü kör olsun; her şeyi kadından beklemeye alıştırmıştık, acırdık; ama hiçbirimiz yerinden kalkıp bir işin ucundan tutmazdık.” (Binyazar, 74)

Anne ve çocuk ilişkisindeki sevgi sonucu ortaya çıkan fedakârlık olgusu yapıtta çocuğunun Eğindeki akrabasına götürmek üzere annesinin çeyizinden bir parça istemesi, annenin de oğluna bir yazma çıkarıp vermesi ile de görülmüştür. Anne, yıllardır emek verdiği, kendi geçmişini yansıtan bir parçayı oğluna duyduğu sevgiden dolayı, oğlu için gözden çıkarmıştır. *“Yazmayı elime verip, ‘inşallah beğenir’ derken sesi buruktu annemin. Ana yüreği, oğlunun oraya nasıl bir coşkuyla gitmek istediğini görüyor, ona çeyiz bozdurtuyordu...”* (Binyazar,81) Annenin yaptığı bu fedakârlık evladına karşı hissettiği sevgiden kaynaklı olup karşılığında hiçbir beklentiye dayanmamaktadır.

Öyküde odak figür anne sıcaklığını ve sevgisini farklı figürlerde de hissetmiştir. Bu figürlerden biri de Eğin’e gittiğinde yol kenarındaki tarlada tanıştığı Aysık’tır. Aysık’ın içten tavırlarını öyküdeki diğer kadın figürlerden Gülhanım ve annesine benzetmiş ve odak figür sevgi gördüğü her yerde mutlu olmuştur. *“Dışlanmış çocukluk yıllarımda, yüzüne şefkati yansıyan bütün kadınları annem gibi, ablam gibi görüp onlarda ancak benim duyumsayabileceğim sıcaklıklar arardım.”* (Binyazar,83)

Yapıtta anne-çocuk ilişkisinin anlatıldığı iki öyküde de betimleme, geriye dönüş gibi tekniklerden yararlanılarak insan ilişkilerinde sevgi olgusu anne ve çocuk ilişkisi üzerinden aktarılmıştır. Öykülerde sevgi olgusunun fedakârlığı da beraberinde getirdiği tespit edilerek odak figürün hem kendi yaşamında annesiyle hem de gözlemlediği yaşamlardaki anne-çocuk ilişkilerinde sevginin yüceliğine dikkat çekilmiştir.

1.2 Dostluk İlişkisi:

Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş...” diye tanımlanan dost bireyin her türlü zor zamanında onun imdadına koşabilecek kişidir. Bireyin hayatta iletişim kuracağı, ona yol gösterecek, yanında olacak, iyi-kötü demeden her anında ona yardım edecek bir dosta ihtiyacı vardır. Adnan Binyazar’ın “Kızıl Saçlı Kontes” adlı yapıtı da bir öyküde de olsa dostluk ilişkisine yer veren bir yapıttır. Yapıtta bireyin dostluk ilişkisine “İso” adlı öyküde yer verilmiştir. Öyküde odak figür uzun yıllar sokakta yaşamış, sokak çocuğu kahramanlığını içinde taşıyan bir figür olarak kendini tanıtmış ve yatılı okula gittiğinde orada tanıştığı İso adlı kişinin kabadayı hallerini görerek, ortamda kabadayı görünenlere tahammülü olmadığını anlatmıştır. “ *Herkesi döver görünüp ağızdan küfrü eksik etmeyenlerin korkağın teki olduğunu, sıkıya geldiklerinde, tarla sıçanı gibi kaçacak delik aradıklarını dövüşlerim öğretmişti bana.*” (Binyazar,29) İso’nun kendinden emin, başkalarını ezen tutum ve davranışları odak figürü rahatsız etmiş, odak figür tanıştığı İso’yu pek de kibar bulmamıştır. “*Boş kafalı kavgacılarından olduğu, tükürük saçarak konuşmasından belliydi.*” (Binyazar,29) İlk kez sesini duyduğunda, sesini borazan ötüşüne benzettiği İso, ilk zamanlar onda bir aşiret reisi izlenimi bırakmış, “*Boğazında düğümlenen sesi hışırtılı çıkıyor. Konuşurken, kalın dudakları tükürük püskürtüyor. Bacaklarını yayarak yürüyor. Sanki Köy Enstitüsü’ne yeni yazılmış bir öğrenci değil, Şam işi kuşağına sokuşturduğu kamasıyla öfke kusan bir aşiret reisi.*” (Binyazar, 29) odak figür onun fiyakasını bozmak için düşünceler üretmiş fakat bu düşüncesi İso’nun okuldaki başka bir arkadaşına çok iyi ve merhametli davrandığını görmesiyle değişmeye başlamıştır. “*İso’nun sesi ne borazan ötüşlüydü ne gövdesi iri, kafası kocaman, kulakları iki kanat gibiydi.*” (Binyazar,33) İso’yla arkadaşlık kurmak isteyen odak figürü İso’nun söylediği türküler derinden etkilemiş, ilk karşılaştığı zaman onu ince alaya alarak sinir etme hissi yaratan İso, odak figürün onu gözlemllediği zaman düşüncelerinin değişmesine ve onu sevmesine neden olmuş “*Arkadaşına gösterdiği şefkati bana da göstermişçesine, İso’ya karşı içimde bir sevgi*

doğdu.” (Binyazar,33) ve onu kendisine daha yakın hissettirmiştir. İso’nun okula gizlice getirdiği kamayı da görmesine rağmen onu ele vermeyen odak figür ve İso arasında gizliden bir sevgi oluşmuş bu sevgi olgusu da beraberinde dostluğu getirmiştir. “Buharı delen ıslak gözlerimizle birbirimize baktık. O bakış, aramızda kurduğumuz dostluk antlaşmasının ilk simgesiydi.” (Binyazar,34) Odak figür kendi içinde yaşadığı sevgi ve merhamet duygusunu açık açık belli etmemesine karşın İso’da da hissetmiş, her ne kadar çatışmalar yaşasalar da İso’nun bu tutum ve davranışları onu sevmesini ve ona karşı dostluk hissetmesini sağlamıştır.

Odak figürün de İso’nun da baskın figürler olduğu öyküde, iki tarafı gereksiz sözleriyle birbirine düşüren figürlere de yer verilmiş, ettikleri gereksiz sözler yüzünden İso ve odak figürün arası açılmış, hatta birbirlerini çekemeyip öldürme noktasına gelmişler ancak odak figür daha mantıklı davranarak dostunu kazanma yoluna gitmiştir.

“Bak İso, kimin kimi hakladığı önemliyse, aha elimi arkamda bağlıyorum. İsteddiğin yere var, ağzımı burnumu kır, dudaklarımı parçala, dişimi dök! Aha, şu taşı alıp kafamı yar, yüzümü gözümü kana bula, vicdanıma karşı sözüm var, tüyüm kıpırdarsa namerdim’ dedim.” (Binyazar, 48)

Her iki figürün de mantıklı davranışlarıyla birlikte her ikisinin de birbirine olan sevgisi sonunda galip gelmiş ve sevgilerini kan kardeşi olma yolunda ilerletmişler birbirlerine sevgi olgusuyla bağlı kalmışlardır.

‘Sıyrır kolunu!’ dedi İso... Sağ kolu kan içindeydi. Kolundan parmak uçlarına yürüyen kan toprağa damlıyordu... Uzattım. Derin yarığı benim koluma da açtı. Hiç acı duymadım. Kolumdan yürüyen kan, benim parmak uçlarımdan da akıp toprağa karıştı. Elimden tutup kanlı kollarımızı birbirine yapıştırdı. Kanımda İso’nun taze kanının sıcaklığını duydum. ‘Şu andan itibaren

birbirimizin kardeşiyiz' dedi... 'Dostluğumuzu değil ispiyoncular, felek bile bozamaz...' dedim (Binyazar, 50)

Yapıtta dostluk kavramına değinilen bir diğerk öykü de 'Kızıl Saçlı Kontes' öyküsüdür. Öyküde odak figürün yalnız kalmayı sevmesi ve bu yalnızlığı bir dost olarak görmesi anlatılır. Eşinin ölümüyle yalnızlaşan ve büyük şehrin yalnızlığından kaçmak isteyen odak figür çocukluğunda oynadığı haritada yer beğenmece oyununu oynar ve bunun sonucunda Kanarya Adaları'nda tatile gider. *"Çocukluk düşlerim aklımdan geçti. Kalktım, raftan aldığım ayrıntılı bir atlasın dünya haritasını önüme açtım, gözlerimi sıkıca kapayıp, parmağımı bir noktaya bastım. Parmağımın altında 'Kanarya Adaları' yazılıydı."* (Binyazar, 110)

Odak figür, öykü boyunca kendisinin yalnız kalmayı ne kadar sevdiğini ve yalnızlığı bir dost olarak gördüğünü belirtirken Kontes adlı bir figür ile tanışması ve onun da sık sık kalabalıklardan ve toplumdandan uzaklaşması, yalnızlığı sevmesini kendisi ile özdeşleştirir. *"O da benim gibi, ıssız zamanlarda kimsesiz yerleri seçerek yalnızlığı yalnızlıkla yeneceği inancında olmalıydı. Yalnızlığın nasıl bir güçlü savunma duygusu olduğunu biliyordum. Uzağındayken daha yakındım ona."* (Binyazar, 118) Bu durum, odak figürün Kontes'e karşı hissettiği yakınlığın en büyük nedeni olmuş, ancak bu sefer de Kontes'i görmeden geçirdiği zamanlarda yalnızlığı dost edinen odak figür kendisiyle çelişmiştir. *"Günlerdir otel, çöl, okyanus arasında dönenip duruyor, avının kokusunu kilometrelerce uzaktan alan bir çöl böceği gibi, yalnızlığımı bastırarak yerler arıyordum. O yeri bulduğum kanısına vardıktan birkaç dakika sonra içime daha ağır bir yalnızlık duygusunu çöktüğünden otele dönüyordum."* (Binyazar, 119)

Yapıtta farklı öykülerde anlatılan dostluk olgusu insanların birbirine karşı özverileri sonucunda ortaya çıkabileceği gibi bireylerin aralarındaki benzerlikten ötürü de kendiliğinden

oluşabilmektedir. Her iki yargının da örneği görülen öykülerde dostluk ilişkisinin özünde sevgi olduğu iç monolog ve rüya tekniğiyle okuyucuya aktarılmış, dostluğun bireylerin birbirlerine karşı beslediği sevgiye bağlı olduğu görülmüştür.

2. İNSANIN DİĞER CANLILARLA İLİŞKİSİNDE SEVGİ OLGUSU

2.1 İnsan-Doğa ilişkisi:

Kendi kuralları çerçevesinde sürekli gelişen, değişen canlı ve cansız maddelerden oluşan varlıkların geneli doğa kavramı çevresinde ele alınabilir. Doğa, insanın çevresindeki canlılarla etkileşim sağlandığı bir yerdir. Doğada insan, gerek hava gerek su ve toprak olmak üzere doğanın temel bileşenleriyle bir ilişki içerisinde olur. Bu ilişkiye sonrasında bitkiler ve hayvanlar gibi diğer canlılar dâhil olur. Bireyin çevresindeki uzamlarla olan ilişkisi onun hayatına etki eden en büyük etmenlerden biridir, doğadaki olaylardan; yağmurun yağmasından, sel, deprem gibi felaketlere kadar olabilecek her şey bireyin yaşamını etkileyebilir. Birey iletişim halinde bulunduğu çevresiyle, gözlemlediği olaylara nasıl tepki verirse çevresi ona o kadar etki eder. “Kızıl Saçlı Kontes” adlı yapıttaki öykülerde de bireyin doğa ile olan ilişkisine değinilmiş birey doğayı bir güzellik ve rahatlama unsuru olarak görmüştür. Yapıtta “Kızıl Saçlı Kontes” adlı öyküde Kanarya Adaları’nda kaldığı oteldeki odasının karanlığından kurtulup çölde ayın doğmasını izlemek isteyen odak figürün gözünden Kanarya Adaları, eşsiz güzelliği, hem okyanus kıyısı olup hem de bir çöle ev sahipliği yapan doğası ile ayrıntılı bir şekilde verilmiş odak figürün doğaya karşı sevgisi gösterilmiştir. Öyküde değinilen çöl uzamı doğada ıssızlığı, çaresizliği ve oluşan seraplarla insanın aklına oyunlar oynayabilen kurnaz bir uzam olurken, yapıtta odak figüre ıssızlığı ve özlem duyduğu çocukluk anılarını işaret etmektedir. “Beş-altı yaşlarımdaydım. Gece yarısı uyanmış bir daha uyumamıştım... Onca yıldızın nereye

gittiğini düşünürken dalıp gitmişim. Issız bir çölde yolumu şaşırılmış nereye gideceğimi bilmiyordum.(Binyazar,110)'' Odak figür Kanarya adalarında tanıdığı Kontes'le ilgili düşüncelerinde de doğa unsurlarından yararlanmış Kontes'e karşı içinde oluşan sevgiyi doğadan yaptığı betimlemelerle anlatmıştır. *''Aklım neden, çölün kum tanesinde, okyanusları damladan var eden küçük su habbelerindeydi? Yüzüne bakmaya kıyılmayacak onca güzel varken, Kontes'in sevdası kurumuş duygularında aradığım neydi?''* (Binyazar,127) Geriye dönüş ve sinematografik bir anlatım kullanılan öyküde odak figür içinde bulunduğu yalnızlık ve sevgi arayışını doğa ile iç içe olarak anlatmaya çalışmış doğanın içinde yarattığı duygu durumlarına değinmiştir. Doğa unsurlarının kullanıldığı *''Eğinli Yenge''* adlı öyküde ise doğanın yarattığı etki, odak figürün babasının memleketine, Eğin'e gittiği yolda görülür. Bu yol, odak figürün geçmişini, ailesinin tarihini öğrenme yolunda emin adımlarla çıktığı bir yol olurken aynı zamanda yeni akrabalarla tanışma hissinin odak figürde yarattığı heyecanı gösterir. Bu heyecan, odak figürün etrafındaki doğanın canlılığıyla anlatılmıştır. *''Eğin'in yeşil tepeleri, her taşın dibinden fişkırان kaynak suları, dut ağaçları, kuzeyden güneye kıvrılarak akan Karasu karşıladı beni. Buz gibi kaynak sularıyla sulanan bağların, bahçelerin serinliği yüzüme vurunca soluğum açıldı.'''*(Binyazar,82) Öykü boyunca güzelliği çok seven ve yaptığı betimlemelerle anlatan odak figür memleketi Eğin'in doğasını da sevmiş doğa da onu kucaklamıştır. *''Ağaca sırtımı dayadım, torbamdan azığımı çıkarıp göğsümü dağlardan Karasu vadisine esen yele verdim. Sanki etim kemiklerimden ayrılmıştı, kendimi uykunun kucağında buldum.'''* (Binyazar,82) Kızıl Saçlı Kontes adlı yapıtta insanın doğa ile olan ilişkisinin anlatıldığı öykülerde odak figürlerin doğaya hayranlıkları, doğadaki unsurların güzelliklerini okuyucuya hissettirmeleri betimleme, geriye dönüş gibi tekniklerle verilirken insanın doğaya karşı sevgisi bireyin doğada hissettikleriyle okuyucuya sunulmuştur.

2.2 İnsan-Hayvan ilişkisi:

“Duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratığa hayvan” denir. İnsanı hayvandan ayıran en temel özellik, insanın iradeli karar verme yetisidir. Hayvanların içgüdüsel olarak, insanlarınsa kendi iradeleriyle bir ilişki kurmaya meyilli olduğu görülür. İnsan ile hayvan arasında kurulan ilişkide ise insanın temel bir etken olduğu gözle görülür bir gerçektir. İlk çağlardan beri hayvanlar evcilleştirilmiş ve insanların yanında yer almaya başlamışlardır. Evlerin içinde koşuşturan köpeklerden, akvaryumun içinde dönüp duran balıklara kadar hayvanlar yaşamın bir parçası olmuş, insan hayatında yer edinmişlerdir. Adnan Binyazar’ın ‘Kızıl Saçlı Kontes’ adlı yapıtındaki ‘Köpeğin Ölümü’ adlı öyküde de insan-hayvan ilişkisini görmek mümkündür. Yapıtta başka bir memlekete öğretmen olarak atanan odak figürün okulunun bahçesinde bulduğu ve ‘Bozkır’ adını verdiği bir köpekle ilişkisi anlatılır. *“Atandığım kenti anıştırsın diye ‘Bozkır’ adını verdiğim yavru, öğrencilerin arasından geçti, bahçede ak yumak gibi yuvarlanarak serçelere doğru yürüdü.” (Binyazar,13)*

Öyküde Bozkır da tıpkı odak figür gibi yalnız, annesinden ayrı yavru bir köpektir ve sevgi ihtiyacı içerisindedir. Yaptığı mimiklerle odak figürle iletişim kurma çabasında olan Bozkır’ın sevilme ihtiyacı odak figür tarafından karşılanmış olup, yapıtta ikili arasındaki iletişimle insan ve hayvan arasında oluşan sevgi gösterilmiştir. Bozkır’ı kucığına aldığı anda ondan yayılan sıcaklığı, onu bulduğu günkü sıcaklıkla aynı bulan odak figür geriye dönüş tekniğiyle Bozkır’ı bulduğu sabahı hatırlayarak ona gösterdiği ilgi ve sevgiyi okuyucuya hissettirmiştir. *“Soluğundan yayılan sıcaklığı parmak uçlarımda duyuyordum. Aynı sıcaklığı onu çöplerin arasında bulup elimle tozundan toprağından arındırırken de duymuştum.” (Binyazar,14)*

Odak figür atandığı okulun çatı katındaki odasında yalnızlığını bir nebze de olsa Bozkır'ın hayatına girişiyle unutmuş hayatında Bozkır'ı önemli bir yere koymuştur. *“Onun varı yoğu tek yalnızlık yoldaşı bendim.”* (Binyazar,15) Odak figürden başka odak figürün çevresindeki öğrencilerden de ilgi gören Bozkır, diğer figürleri de odak figür gibi sanmış ve onlara da yanaşmış ancak beklediği sevgiyi diğer figürlerde bulamamıştır. *“Sevgi gösterilerinin ömürsüzlüğünü kızların uçucu hevesleri öğretmişti Bozkır'a.”* (Binyazar,16) Sevilmekten başka bir beklentisi olmayan Bozkır, kız öğrencilerden birinden yediği tekme ile insanlardan uzaklaşmış insanın vahşiliğinden ürkmüştür.

“Kızın öldürücü tekmesinden sonra, avuç içlerinde, sürtüldüğü bacaklarda ana kucağının sıcaklığını arayan Bozkır, kendi içinde yarattığı bir yalnızlığa gömülmüştü. Havlamaları da, şımarıklıkları da kesilmişti.” (Binyazar,16)

Hayvanların da duygularının olduğunu ve insanın yalnızlığına yoldaş olabildiklerinin anlatıldığı öyküde Bozkır aldığı darbeden kırılarak günlerce ortadan kaybolmuş, odak figür yerleştiği çatı katında farklı hayallere dalıp gitmiş günlerce Bozkır'ı aramayı, onu merak etmeyi düşünememiştir. *“Nasıl olmuştu da uydurma kurgulara kapılıp onca ses arasında kesik havlamaları kulağımdan gitmeyen Bozkır'ı unutmuştum.”* (Binyazar,18) Odak figür Bozkır'a sahip çıkamadığı için üzülürken bir taraftan da doğadaki diğer hayvanları gözlemlemiş, havaların yaratılışındaki amacı anlamaya çalışmış, mevsimsel düzen içinde hareket eden hayvanların, yaptıkları şeylerin insanlar tarafından anlaşılmasının çok zor olduğunu düşünmüştür.

“Çiçeğe konmasıyla kalkması bir olan arının hortumuna bulaşan balözünün kokusunu alamıyor, alsa da anlamına varamıyor... Toprak altından çıkan karıncaların toplanıp bir yerde körelendiğini göremiyor, görse de o toplaşmanın nedenine inemiyordu...” (Binyazar,20)

Odak figür günler sonra bir çukurda bulduğu Bozkır'ı, çukurdan çıkarmış olsa da Bozkır aldığı darbe ve yaşadığı duygusal devinim yüzünden bir daha düzelememiştir. Bozkır'ın ölümüyle üzüntüsünü derinden yaşayan odak figür metinlerarasılık tekniğiyle Bozkır'ın ani gelen ölümünü anlatırken, yapıtta hayvanlara verilmesi gereken önem ve sevgiye de vurgu yapılmıştır. Bozkır'ın cansız bedenini okulun görevlisi Satılmış Efendi'nin çöpe atmasıyla biten öyküde toplumda hayvanların gereken değeri görmediği bir kez daha tekrarlanmış odak figürün bir çöplükte bulduğu Bozkır yine çöplükte yitirilmiştir. *“Çöplük gibi bir yerde bulmuştum, çöplükte yitirdim. Bozkır'ı” (Binyazar,25)*

Hayvan sevgisi ve insanın hayvanla ilişkisinin anlatıldığı öyküde insanın insan dışı canlılara da vermesi gereken önem ve sevgiye değinilirken aynı zamanda anlatıcı olan odak figür öyküde betimleme tekniğinden yararlanmış, sevgi olgusunun yaşayan tüm canlılar için ortak bir değer olduğunu aktarmıştır.

3.SONUÇ

İnsan doğumundan yaşama gözlerini kapattığı iki zaman arasında yaşamını sürdürürken duygusal anlamda kendini beslemek zorundadır. Bu beslenme, insanın çevresindeki insanların ona özveri göstermesi ve onun da çevresindekilere aynı özveri ve ilgiyi göstermeleriyle gerçekleşir. Bu özveri ve ilginin başında da sevgi gelir. “Sevgi, kişinin değer verdiği kişilere, ortamlara, onu daha mutlu eden ve zihnen iyi hissettiren kimselere karşı beslediği duygular bütünü” olmakla birlikte bireyin yaşamının olmazsa olmazıdır.

Adnan Binyazar’ın “Kızıl Saçlı Kontes” adlı yapıtının ana teması da sevgi ve sevgi üzerinde şekillenen insan ilişkileridir. Yapıtta sevgi olgusu, insanın insanla ve insanın doğadaki diğer canlılarla ilişkileri üzerinden verilmiş bireyin içinde bulunduğu sevgi ortamının onun duygularını ve davranışlarını etkilediği vurgulanmıştır.

Bir toplum içinde yaşayan ve var olmaya çalışan insanın diğer insanlarla kurduğu ilişkilerin temelini sevgiyle oluşturması onun çocukluğunda gördüğü ilgi ve sevgi ile bağlantılıdır. Çocuk, sevgiyi ilk ailesinden öğrenir ve ailenin çocuk için gösterdiği özveri, sevgi onun tüm hayatına etki eder. O da aileden gördüğü sevgi ve ilgiyi yaşamına yansıtır ve ilişkilerini sevgi üzerine kurmayı öğrenir ve gördüğü sevgiyi dışa vurmaya çalışır. Yapıtta, anne ve çocuk ilişkisindeki sevginin anne yönünden daha çok fedakârlığa dayandığı gözlemlenirken çocuğun anneye sevgisi de yine annenin merhameti ve şefkatine dayalı olmakla birlikte özlem duyulan aile ilişkisine de bağlı olduğu ortaya konulmuştur. İnsanın oluşturduğu dostluk ilişkisindeki sevginin ise karşılıklı özveri ve anlayışa dayalı bir sevgi olduğu vurgulanmış ve odak figür çocukluğundan gelen duygusal, sevmeye istekli yanı ve yaşamındaki deneyimlerinden yararlanarak, oluşturduğu dostluğa sahip çıkmayı başarmıştır. İnsan ilişkilerinde; birbirini tanıyabilen ve kendilerini ifade edebilen insanların kurduğu ilişkilerin sevgi temeline dayandığı

ve dostluğun oluşabilmesi için anne çocuk ilişkisindeki annenin fedakârlığına karşı, dostluk ilişkisinde bireylerin karşılıklı fedakârlık yapması gerektiği saptanmıştır.

Yapıtta, bireyin insanlardan başka doğaya ve doğada yaşayan diğer canlılara duyması gereken sevginin de varlığı irdelenmiş ve incelenen öyküler de insan dışı varlıkların da sevgiye muhtaç oldukları belirlenerek sevginin olmadığı yerde yaşama olanağı bulunamayacağı da vurgulanmıştır. Ele alınan öykülerin her biri odak figürlerin hayatlarının belirli dönemlerinden kesitlenmiş, figürlerin tanıştığı canlı cansız bütün varlıklara duydukları sevgi dile getirilirken diğer varlıkların da onlara karşı sevgi ve tutumlarına değinilmiştir.

Sevgi olgusu bireylerin kimi zaman bireylerle, kimi zaman da doğadaki diğer canlılarla kurdukları ilişkiler üzerinden irdelenirken sevginin yaşamın olmazsa olmazı olduğu vurgusu da yapılmıştır.

Kızıl Saçlı Kontes adlı yapıtta insanın ve insanla birlikte diğer canlıların da sevginin olmadığı bir ortamda yaşamak istemeyeceği ve bireylerin sürekli bir sevgi arayışı içine girecekleri tezi ortaya konmuştur. İncelenen öykülerde de odak figürlerin yaşamları boyunca kurduğu ilişkiler ve bunların sonucunda ortaya çıkan sevgi ve yaşamak istedikleri sevgiyi arayışları yapıtın sevgi odaklı olduğu tezini kanıtlar nitelikte olmuştur.

KAYNAKÇA

- Binyazar, Adnan, Kızıl Saçlı Kontes, Can Yayınları, Haziran 2014

-www.tdk.gov.tr